

विकिपीडियाको एधारों जन्मोत्सव (Wiki 11), काठमाडौं, नेपाल।

प

विकिपीडिया बहुभाषी वेबमा आधारित स्वतन्त्र खुला ज्ञानकोष हो । विकिपीडिया शब्द विकि (wiki, धेरेजनाले सहकार्यमा वेवसाइट तयार गर्ने प्रविधि) र इन्साइक्लोपीडिया (encyclopedia) जोडिएर बनेको हो । विकिपीडियामा स्वयंसेवकहरूबाट लेखहरू लेखिन्छ । यसका धेरेजसो लेखहरू इन्टरनेटमा पहुँच भएका जो कोहिले पनि परिवर्तन गर्न सक्छन् । विकिपीडियाका मुख्य सर्भरहरूसंयुक्त राज्य अमेरिकाको फ्लोरिडाराज्यमा अवस्थित छन् । अन्य सर्भरह एम्स्टर्डाम र विकिमिडीया फाउण्डेशन नामको नाफामुखी संस्थाद्वारा सञ्चालित विकिपीडियाका प्रयोगजसो सबै पृष्ठहरूलाई विकिपीडियामा पहुँच भएका जसले पनि परिवर्तन गर्न सक्छ । सन् २००१ मा जिम्मी वेल्स र लारी स्थान्गारले यसको शुरुवात गरेका थिए । हाल यो इन्टरनेटमा सबैभन्दा ठूलो र प्रब्लियत सन्दर्भ समग्री हो । नेपालमा पनि विकिपीडियाको स्थापनाकालदेखि नै प्रयोग हुँदै आएको पाइन्छ । खासगरी कुनै पनि विषयको जानकारी पाउने र आफूलाई थाहा भएको विषयमा जोसुकेले पनि लेख लेख वा सम्पादन गर्न सक्ने भएकोले विकिपीडियाको लोकप्रियता बढेको हो । हाल विद्यमा सबैभन्दा धेरै हेरिने ५ इन्टरनेट साइटमध्ये यो पनि एक हो ।

सबैभन्दा महत्वपूर्ण कुरा के छ भनेविकिपीडियाले अहिलेसम्म आफ्नो पेजमा कुनैपनि कमर्सियल विज्ञापन राखेको छैन । विना विज्ञापनका सामग्री निःशुल्क रूपमा पढ्न पाउनु अहिलेको युगमा आश्वयके विषय हुन पुरोको छ ।

विकिपीडियामा लेख रचनाहरू योगदान दिने सबै व्यक्तिहरू स्वयंसेवी (Volunteer) हुन् । विकिपीडियामा विना कुनै पारिश्रमिक लेख रचना लेख्ने स्वयंसेवीको संख्या अहिले दशौं लाख पुरोको छ ।

नेपालमा विकिपीडिया

नेपालका केही उत्साही युवाहरूले सन् २००४ मा विकिपीडियाको नेपाली संस्करण सुरू गरेका थिए । हाल नेपाली भाषामा १८,७५ भन्दा बढी सानाठूला लेखहरू छन् । यसमा भएका जम्मा नेपाली पेजहरूको संख्या भनें ४३ हजार भन्दा बढी । यो तथ्याङ्कको आधारमा विद्यका भाषाहरू मध्ये नेपाली ८५ औं स्थानमा पर्दछ । नेपाली विकीमा हालसम्ममा ८ जना प्रयोगकर्ता (Users) दर्ता भएका छन् । जसमध्ये जना सकृय रहन्छन् । अहिले नेपाली विकिपीडियामा ७ जन विकिपीडियाप्रबन्धकहरू (Bureaucrats) ले विभिन्न तहका प्रयोगकर्ताहरूको अधिकार व्यवस्थापन गर्दछन् । विकिपीडियामा नेपाली बाहेक नेपाल भित्र बोलिने अरू भाषामा पनि पेजहरू उपलब्ध छन् । जस्तै : , भोजपुरी भाषा, पाली भाषा । नेवारी (नेवारी) , पृष्ठहरू छन् जुन ४७ओं स्थान हो ।

विकिमिडिया नेपाल

लेखहरू व्यवस्थित गर्न र त्यसमा कुनै विवाद आइपरेमा समाधान गर्न र अन्य स्रोत सामग्रीहरूको व्यवस्था गर्नका लागि विकिमिडीया फाउण्डेशन नामको संस्था कार्यरत रहेको छ । त्यसको नेपाल च्याप्टरको रूपमा विकिमिडिया नेपाल नामक संस्था स्थापना भएको छ । विकिमिडीया फाउण्डेशन को प्रतिनिधित्व गर्दै नेपाल भित्र प्रयोग हुने भाषामा खुला स्रोतका पाठ्य सामग्रीहरू विकास गर्ने र कुनैपनि लेखमा नेपाल सम्बन्धि विवाद आइपरेमा त्यसको निवारण गर्ने यसको मुख्य उद्देश्य हो ।

, साहित्य, पत्रकारिता लगायत विभिन्न प्राविधिक क्षेत्रमा काम गर्ने सबैलाई नेपाली भाषाहरूमा खुला स्रोतको पाठ्य सामग्री तयार गर्ने यस महान कार्यमा आमन्त्रित गर्दछौं । तपाईं विकिपीडियाको कुनैपनि भाषाको पृष्ठमा गएर लेख लेख र सम्पादन गर्न सक्नुहुन्छ । यसमा तपाईं USER बने पनि हुन्छ नबने पनि हुन्छ । USER नबनी सम्पादन गरेर IP Address बाट सम्पादन गरेको लाग रहन्छ ।

यसमा एकजनाले पूरे लेख लेख्नुपर्छ भन्ने पनि छैन । एकजनाले सुरू गरेको लेख पूरा गर्न अरू हजारौं जनाले सहयोग गर्न सक्छन् । यसको रमाइलो पक्ष पनि यही नै हो । तपाईं पनि विकिपीडियामा सम्पादक बन्ने होइन? हो भनें तपाईंको जानकारीमा भएका र तपाईंका रुचिका विषयहरूमा लेख लेख वा भएका लेखलाई सम्पादन गर्न निमन्त्रणा छ ।

विकिपीडियाका शाखाहरू

विकिपीडियामा विभिन्न शाखाहरू छन् । जस्तो कि विक्सनरीविक्सन, खुला पुस्तकविकिपुस्त, विकी विद्यविद्यालय(विकीभर्सिटी), विकीसमाच ( ), विकी प्रजाति, कमन्स(कमन मिडियाको भण्डार), (उक्ति संग्रह) आदि । नेपालीमा हाल विक्सनरी र विकिपुस्तक मात्र सञ्चालनमा छन् । यद्यपि बाँकी विषयमा पनि योगदान गर्न सकिने अवस्था छ ।

WIKI-11, Kathmandu, Nepal

विवेपीडिया ११

विश्वकोष विकेपीडियाको ११ जन्मोत्सव
पाने

विवर

विकी कार्यक्रम

मिति :

स्थान : प्राइम व , खुशिबु प्लानिङ, काठमाडौं
: अपराह्न

विकिपिडीया प शर्मा
सुरु विकी? - इन्दिवर
विकीमा अहिले ? -
विकीमा न सन्दर्भ न , , , अंग्रेजी र अन्न
विद्यूती पाठ्य सामग्री - अभिषेक सिंह
सन्दर्भ सामग्री विकीको प्रयोग - बसन्त बस्नेर
पत्रकार
नेपालमा इन्टरनेट सेवाको उपलब्धताको स्थिति: शिव भूषण लार
विद्यूती सामग्री विकासमा :- प्रज्ञा प्रतिष्ठान :-
मानन्ध

प्रविधि: - प्रा. १ दिवस
प्रमुख अतिथिको मन्ता - प्रा. १

Technical Session

/ / संस्कृत/English आदि विकीमा कर
लेर्ने सम्पादन गर्ने? - निर्मल दुल , ,
, अभिषेक सिंह,
(विभिन्न भ सहित ।)

विकिपीडियाको ११ जन्मोत्सव कार्यक्रम

विकफी

कार्यक्रमको अनुमानित अवधि : घण्टा मिनट

आमन्त्रि

प्रमुख अतिरि : प्राध्यापक म - त्रिभुवन विश्वविद्याल
विशेष अतिथि:
प्रा. १ दिवस
प्रसाद भट्टराई
शिव भूषण लाल- आइटी डाइरेक्ट, नेपाल टेलिकम
श्रीमती र मानन्ध - प्राज्ञ प्रज्ञा प्रतिष्ठान
अतिथिहरू:
साहित्यका महत्वपूर्ण व्यक्ति
प्राध्यापकहर , साहित्य सञ्चारकर्मीहर
विद्यार्थीह
इन्जिनियर तः सफ्टवेय हर